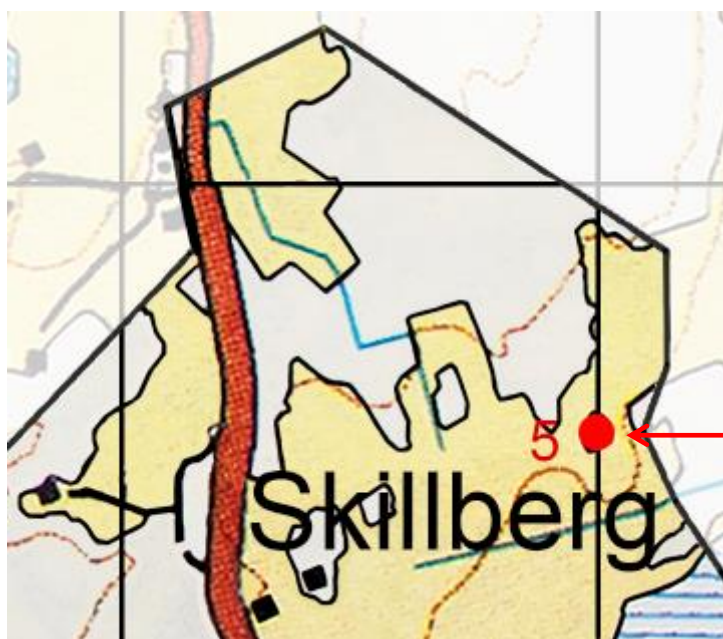

5 Nolansjö (Nordansjö)

Koordinater, RT 90: 66 41 490 15 27 986
RAÄ-nummer Fläckebo 57:1 Nordansjö, Nolansjö

Andra namn: Nordansjö
Första kända uppgift: 1562 (enligt Länsräkenskaperna i Riksarkivet). Ev. redan 1528.
Sista kända uppgift: Torpet verkar avvecklas när Skillberg uppbyggs i slutet av 1600-talet.
Status i dag: Inga tydliga husgrunder, möjligen en jordkällare. Uppenbara tecken på järnframställning, järnslaggyfnd gjordes vid besök.

På en udde 75 m. väster om Nordansjö-åkerholmen finns ett långsträckt stenröse som inte verkar naturligt utan upplagt av människohänder.

Hörsägen om ”Danskgraven” i området, kan det ha samband med detta?

Vid besöket 2017 kände vi tveksamhet inför Riksantikvarieämbetets uppgifter om spisirösen.

Nordansjö syns i Kronans jordeböcker som "kyrkotorp" (se nedan!) ända in i 1600-talet, trots att Magnus Brahe blivit dess ägare.

På karta i Svanåarkivet, F2:62 (1769) framgår tydligt var det gamla Nordansjö legat, nämligen på den skogsholme som där kallas ”Nordansjöbacka”.

OBS! Detta Nordansjö ej att förväxla med Nordansjö i Norbergs socken, som också ägdes av Magnus Brahe.

Genomgång gjord 1718 av dåvarande Kammararkivets handlingar visade att Nordansjö nämnt första gången 1562 och då såsom kyrkotorpare. Man fann i denna utredning också att

Nordansjö icke var något ärvt Brahegods utan en donation till Magnus Brahe (liksom skattetorpet Wästansjö).

Om prästsonen (till herr Olof i Kumla) Christoffer Olofsson, som fanns på Nordansjötorpet i slutet av 1500-talet och början av 1600-talet, har något med ovanstående att göra är svårt att veta.

Nordansjö finns omnämnt (Rydboholmsamlingen RA, vol. E7700, första bunt, Reduktionskommissionens utredning daterad 1718!). I en avskrift av ett pergamentsbrev 1528, där det framgår att Nordansjöhemmanet detta år tillhörde Kronan men av Gustaf Vasa bortbyttes till "medarvingar" (efterlevande till Gustaf Vasas svåger Joakim Brahe). 1718 års utredning sammankopplar detta Nordansjö med Nordansjö i Fläckebo. Nordansjö ligger i Kronans jordeböcker som "kyrkohegman" ända in i 1600-talet, trots att Per Brahe d.ä. och Magnus Brahe var dess ägare. I senare hälften av 1600-talet uppbyggs Axholms nya ladugård i ägoskillnaden mellan hemmanen Nordansjö och Byrilsbo och kallas därför "Skillberg".

Kan Nordansjö ursprungligen ha varit ett kyrkohegman och vid Gustaf Vasas reformation 1527 blivit indraget till Kronan? Och i så fall året därpå, 1528, bortbytt från Kronan till släkten Brahe som ägde angränsande marker (Rörbo gårdskomplex).

Grund efter byggnad vars innersta konturer märkt med röda streck.

Foto: Hans E. Larsson